

Hāifāegag ag'esea

Manea' ag'esea ma a'sok ag'esea ne tē tūtū 'e te' ne terāni, iā av leleit se lā'riri'i la a'sokoa ma sok'ākia 'oris rak ne fāega. 'Āe ka a'noa ra la vāe ta av fāi het se rak tē.

Kel ma a'fāi se lā'riri'i ma hāifāegag ma irisa 'e reko tē ne 'oris huga 'oaf sin.

'On ma'oi ne fāeag pup ne ta le'et la a'fāi sin, tā 'on lal ne 'on la rak ne fāeag ta.

Hāifāegag ma goua 'e te' ne ava la a'ne'ne'qkia 'otou la fāefāega, 'otou 'inea ne fāega ma rak tē 'e tē ne sokok 'e 'otou gasava ma fup'āk ta fuqg rī leleit se rak la hat tē.

Te' ne tē 'atakoa ne sākior ma rāe 'atakoa hūn se brief hete' la pō la hat 'e:

<https://tewhariki.tki.org.nz>

Talking Together

Te Kōrerorero

Hāifāegag ag'esea

Fāeag Rotuma

Hajifäegag ag'esea

Fäeag 'e fäeagat ne mou se hanuet ne 'ou tēmamfua leume.

Lä'riri'í vāv pāu se rak ne fäega ma pō se' ma la rak kəɪnag fäeag ma'oi tütü 'e av 'eseat.

'Ou fäeagat ne fa' a'es'ao'āk 'e hanue ta nā sin ta fūg rī pumuet se 'amnāk ne mou se rak ne ta fäeag fo'out

Rak fäega iğ tēet ne la sok ke 'e laloag ne ta av roat. Lä'riri'í 'oris 'inea ne fäega ma fūgā kop ma la sir'āk 'oris la pō la fäeag'ākia ma rak'ākia 'oris a'häe

Lä'riri'í kop ma la tənā' vāeag tütü ne mou se fäeag ne iris pō la fäega e. Tē te'is tēet ne a'mou sokso'k 'e av ne la rak ta fäeagat.

'E laloag ne ta av rōat, lä'riri'í tāla rakoa tēkāe ne kop ma la tū'āk ta fäeagat 'e kəɪnag fäeag ne tore ka la pō se' ma la hōl 'e ta fäeagat se ta fäeagat la hāitəuag ma le'et ne iris hāihāifäeagag ma 'e av ta'ag.

Hajifäegag ne hāihö'ākiağ

Hajifäegag ne hāihö'ākiağ 'e te' ne ava se lä'riri'í susu, lä'riri'í ne kotā kamat la'la'o ma lä'riri'í pāu tāe tē pumuet se fupfup ne 'oris 'uət pəpəru.

Lä'riri'í a'es'ao'āk tape' ma ruerue fo'ou ne 'oris foro, toaga, fäeag pupu ma fäeag əfu ma rak la 'inea ne rē aoao 'e av ne hajifäeagaga la a'sok tapen.

'Äe la pō se' ma la noh sok'āk hajifäeagaga 'e 'io ne tes ta iris rēre'ia ma fäeag'āk tē ne 'äe rāe lä'riri'í a'soko ne iris rāe.

'E avat ma ne 'äe la vāh 'ou av la fäega, nā ta av het se lä'riri'í la togia 'ou fäeag ta 'e salat ne iris 'oaf sin (a'es'ao'āk ne tōag ne fäega, fäeag pupu ne rue'āk ne 'oris foro).

Tōag ne fäega ma fäeag pupu

'Os la a'es'ao'āk ne fäega ma tōag ne fäega 'e mane'a ma hajifäeagag məlumu la pō se' ma la hāiasoag se lä'riri'í la 'inea'ia, ās'ākia ma a'es'ao'ākia tōag ne fäeag pup tütü ('amnəkit ne he' phonological awareness), iğ vāeag pumuet 'e 'oris la rak ne la hat tē ma fā' tē

'Äe la pō se' ma la mane'a' ma 'oaf la a'es'ao'āk 'e rhymes ma rhythms 'e suğ maka, rogrogo ne hanuju, fāg, nursery rhymes, fup'āk ne rhymes ma, tape' ma se suğ mak vāvār ne fup'āk se', rhymes ma rogrogo ne la hō 'oaf'oaf se huga.

Hat tē ma fäeag'āk rogrogo ne hanuju

Te' ne kəɪnag puk hathata ma puk rogrogo ne la hāiasoag se lä'riri'í la iris la 'oaf se te' ne kəɪnag fäega, fäeag əfu ma te' ne rogrogo ne fā' la hata.

Fäeag'āk ne rogrogo ne hün'āk se te ne la sok 'e avat ne kankanamo ne rogrogo ne mou se tē ne sok vahiğ la hāiasoag la fup'ākia 'oris rāe tē, ma 'oris la rē a'häe ne ma 'inea ne tē ne sokso'k 'e laloag ne rān te'.

Iğ tē pumuet la nā la lä'riri'í la 'oaf se puk hathata, la iris la 'inea ne tē tütü ne 'oris huga 'oaf sin ma te' ne 'oris a'häe iris a'pumuğ'āk.

'E av 'e 'on rereg lä'riri'í la 'oaf ke se ta rəu ne peap 'eseat, ne 'oaf ke se kel ne məlu 'e laloag ne puk hathat heta ne 'oaf ke la hathat ma ke puk rogrogo 'eseat ma 'e te' ne ava. Kat 'es tēet ra nōnō ka 'äe kat a'vāh hat ne puk rogrogo heta 'e te' ne ava.

A'es'ao'āk ne ta tēet la sui'ākia tē ne pā 'ea

Hajifäeagag ag'esea 'e te' ne tē ne sokso'k 'e te' ne terəni 'e la hāiasoag se lä'riri'í la 'inea ne tes ta sokso'k 'e laloag ne rān te', rak fäeag fo'ou ma la a'es'ao'āk tapen fäeag 'o. 'Äe la pō se' ma la a'sok ma tē ma'oit la hāiasoag 'ou le' ta...

- » Fäeag'āk ma sui'āk tē ne sokso'k ne kəlu'a 'äe 'e laloag ne av heta'ag, a'ti' se tē ne lä'riri'í pō la rāe.
- » Sui'āk tē ne 'äe rere'ia 'e avat ne 'äe re'ia tē ta'ag, fakse av ne la 'ea la ti' hāihi'iğ ne rere ne fun ne ta tēla'āt 'e av ne funua tēla'ā ta'ag.
- » A'es'ao'āk fäeag pup noj ta ma as noj ta ma a'es'ao'āk te' ne kəɪnag fäeag tütü la hün'āk se ta tē 'eseat (synonyms). Fakse, "Gou sakotoa faroamaf ta 'e tē sakotoag heta. Gou rürü 'e hanhap seam ta se hanhap 'atmāi ta."